

BERGEN
KOMMUNE

INNSPILLSKONFERANSE

NY PLAN FOR PROFESJONELL KUNST OG KULTUR

Innspillskonferanse for ny plan for profesjonell kunst og kultur

Oppsummering av program og innspill

Som en del av arbeidet med ny plan for profesjonell kunst og kultur inviterte Bergen kommune 12. mai 2026 til innspillskonferanse med bred deltakelse fra kunst- og kulturfeltet. Gjennom foredrag, samtaler og workshops ble det samlet inn perspektiver og innspill til hvordan Bergen kan styrke sin rolle som kunst- og kulturby. Denne rapporten oppsummerer hovedinnholdet og de sentrale innspillene fra konferansen.

Formålet med konferansen var å samle inn tidlige innspill til utviklingen av en ny, helhetlig plan som skal legge til rette for at byens kunst- og kulturliv kan utvikle seg effektivt på egne premisser og fortsette å være en drivkraft for Vestlandet.

Konferansen samlet 115 deltakere fra hele det profesjonelle kunst- og kulturfeltet, inkludert institusjoner, museer, kreative næringer og nettverks- og kunstnerorganisasjoner. Gjennom foredrag, panelsamtaler og workshops ble det diskutert hvilken rolle kunst og kultur kan spille i utviklingen av Bergen fram mot 2036 og en mulig posisjon som europeisk kulturbyhovedstad, og hvilke forutsetninger som må være på plass for et sterkt, mangfoldig og bærekraftig kunst- og kulturliv.

Denne rapporten oppsummerer konferanseprogrammet og hovedinnspillene som kom fram i løpet av dagen. Bergen kommune takker for det store engasjementet og de mange perspektivene som ble delt, og tar alle innspillene med inn i det videre planarbeidet.

Program

09.00 Velkomst og oppspark

Moderator: Hilde Sandvik

Kunstnerisk innslag – Eira Søyseth leser fra Fellesskapsmonsteret

Velkommen ved kulturbyråd Reidar Digranes

Bergen 2036 ved kommunaldirektør Torbjørn Torsvik

Keynote ved Pier Luigi Sacco

Pier Luigi Sacco er professor i økonomisk politikk ved Universitetet i Chieti–Pescara og en internasjonalt anerkjent forsker innen kulturøkonomi og kulturpolitikk. Han arbeider særlig med hvordan kunst og kultur kan fungere som drivkrefter for bærekraftig utvikling, demokrati, sosial samhörighet og folkehelse.

10.20 Fremtidens kunst- og kulturby

Kunstnerisk innslag – Nicola Gunn presenterer The Chekhov

Et blikk utenfra fra Morten Traavik

Samtale: Bergen i endring

Bergen står midt i store transformasjonsprosesser innen byutvikling, befolkningssammensetning og nye kulturarenaer. I denne panelsamtalen utforsker vi hvordan kunst og kultur kan være en drivkraft i byens utvikling, og hvordan vi sammen kan sikre levende møteplasser og fylle byens nye rom med levende innhold.

Med: Anders Rubing (Nordisk revy for arkitektur/BAS), Mikal Telle (House of Telle) og Solrun Toft Iversen (DNS)

Samtale: Verden i endring

Kunst og kultur spiller en avgjørende rolle i en tid preget av store globale endringer, økt digitalisering og tettere internasjonal samhandling – samtidig som verden utfordres av krig og klimakrise. I denne panelsamtalen utforsker vi kulturens betydning som demokrati-byggende kraft, og hvilken rolle Bergen kan og bør spille i en verden i bevegelse.

Med: Maria Rusinovskaya (BEK), Teresa Grøtan (LitFestBergen), Jostein Gundersen (KMD) og Siv Dyb Wangsmo (Mer Film).

11.30 Lunsj

12.30 Arbeid i workshops

Workshop I – valg mellom tre parallelle workshops

Workshop II - valg mellom tre parallelle workshops

14.45 Oppsummering og avslutning

Keynote av Pier Luigi Sacco

Pier Luigi Sacco holdt konferansens keynote og belyste hvordan kunst og kultur kan fungere som drivkraft for bærekraftig utvikling, sosial samhørighet, demokrati og folkehelse. Saccos hovedbudskap var at kunst og kultur ikke lenger kan forstås som én sektor blant mange, men som en grunnleggende samfunnsinfrastruktur. Han argumenterte for at kultur spiller en sentral rolle i å håndtere tre sentrale samfunnsutfordringer:

- svekket tillit, polarisering og demokratisk fragmentering
- økende utfordringer knyttet til folkehelse og særlig unges psykiske helse
- store endringer knyttet til digitalisering og kunstig intelligens

Ifølge Sacco er det nettopp deltakelse i kunst og kultur som bygger de grunnleggende kapasitetene samfunnet trenger, som evne til refleksjon, fellesskap og meningsskaping.

Sacco beskrev også en utvikling i kulturpolitikken:

- fra kultur som elite- og institusjonsfelt (kultur 1.0)
- via kultur som næring og publikumstilbud (kultur 2.0)
- til kultur som bred, deltakende praksis som skaper samfunnsverdier på tvers av sektorer (kultur 3.0)

Denne utviklingen innebærer et skifte i kulturpolitikken, der aktiv deltakelse er viktigere enn rene publikums- og besøkstall. Kultur må forstås som noe som skapes og utøves i hele samfunnet, på tvers av institusjoner, arenaer og sektorer. I dette perspektivet kan ikke kunstnere kun ses som produsenter av kunstnerisk innhold, men også som sentrale utviklere av de kulturelle økosystemene og fellesskapene som kulturlivet bygger på.

Med utgangspunkt i Bergens arbeid med en ny samlet kulturplan, løftet Sacco frem flere råd for den videre planprosessen. Han la vekt på at planen bør bygge videre på byens særpreg og styrker, da det er byens lokale identitet som gir internasjonalt fortrinn.

Avslutningsvis løftet han frem fem konkrete grep som bør ligge til grunn for den nye kunst- og kulturplanen:

1. *Forpliktende tverrsektorielt samarbeid*

Kultur må integreres i kommunens arbeid med blant annet helse, utdanning, byutvikling og sosiale tjenester gjennom tydelige ansvarsforhold, felles mål og samarbeid på tvers av sektorer.

2. *Nye måter å måle kulturens verdi på*

Planen bør legge mindre vekt på besøkstall og økonomiske resultater alene, og i større grad måle deltakelse, samfunnseffekter, samarbeid og styrken i kulturøkosystemet.

3. *Anerkjenne kunstnernes rolle som økosystembyggere*

Tilskuddsordninger, vurderingskriterier og karriereveier bør reflektere at kunstnere ikke bare produserer kunst, men også bygger nettverk, fellesskap og kulturell infrastruktur. Samtidig må det frie feltet sikres gode og stabile rammevilkår.

4. *Planlegge langsiktig*

Kulturplanen bør ha et perspektiv fram mot 2036 og videre, med tydelige milepæler underveis. Europeisk kulturhovedstad kan være en viktig drivkraft, men må sees som ett av flere steg i en langsiktig utvikling.

5. *Gjør planen til en gjensidig forpliktelse*

Kulturplanen bør forstås som en avtale mellom kommunen og kunst- og kulturfeltet, der begge parter tar ansvar for å utvikle et bærekraftig, inkluderende og framtidsrettet kulturliv.

*Culture is not what a city has.
It is what a city does to remain itself
while becoming something new.*

Pier Luigi Sacco

Workshops

Det ble gjennomført tre parallelle workshops med overskriftene: En produserende kunst- og kulturby, en internasjonal kunst- og kulturby og en demokratisk kunst- og kulturby. Hver workshop samlet mellom 10 og 40 deltakere, fordelt på grupper på 4–7 personer rundt bordene.

Gruppene arbeidet med utgangspunkt i en rekke overordnede påstander knyttet til hvordan Bergen bør være som kunst- og kulturby i 2036. Gruppene stod selv fritt til å konkretisere innholdet i de ulike påstandene. Til hver påstand var det knyttet to grunnleggende spørsmål:

- Hva kan kulturlivet og kunstfeltene bidra med for at påstandene blir sanne?
- Hva kan kommunen bidra med for at påstandene blir sanne? Hva trenger de ulike feltene?

Diskusjonene og innspillene tok utgangspunkt i følgende påstander:

Workshop 1: En produserende kunst- og kulturby

I 2036 har kunstnere i Bergen gode utdanningsmuligheter og arbeidsvilkår

I 2036 har Bergen et sterkt og bærekraftig kulturliv som utvikler og beholder arbeidsplasser

I 2036 har Bergen kreative næringer som utvikler og beholder kunstnerisk talent og verdiskapning

I 2036 har Bergen gode og varierte arenaer for produksjon og visning av kunst og kultur

Workshop 2: En internasjonal kunst- og kulturby

I 2036 har Bergen kunst- og kulturinstitusjoner av skyhøy kvalitet

I 2036 er Bergen motoren i det vestlandske kunst- og kulturlivet

I 2036 er Bergen en by som er i forkant internasjonalt

I 2036 samarbeider vi på tvers av institusjoner og fagfelt og løfter hverandre

Workshop 3: En demokratisk kunst- og kulturby

I 2036 har bergenserne et inkluderende, tilgjengelig og variert kulturtilbud

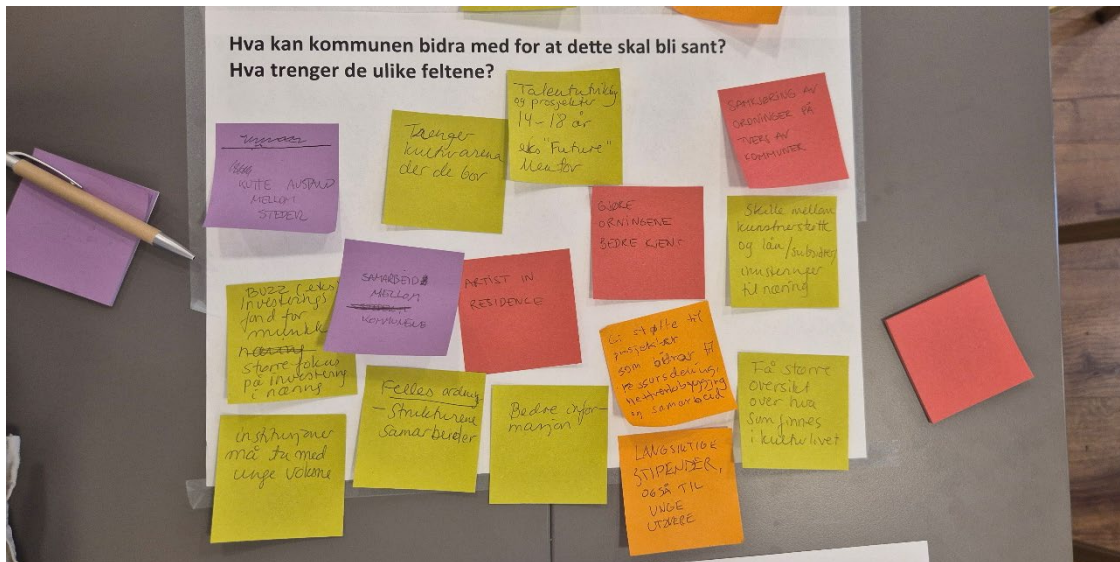
I 2036 har Bergen et synlig og relevant kunst- og kulturfelt, som er del av den offentlige samtalen

I 2036 tar vi vare på Bergens identitet, historie og kulturarv

I 2036 finnes det mange gode møteplasser hvor mennesker treffes og meninger brytes

Oppsummering av innspill

Workshopene resulterte i 581 dokumenterte innspill. Innspillene tar for seg en stor bredde av tematikker og ulike perspektiver, men peker samtidig samlet sett på flere felles utfordringer, behov og ambisjoner. Nedenfor oppsummeres de mest sentrale temaene som var gjennomgående på tvers av de ulike diskusjonene.

1. Behov for forutsigbarhet

Forutsigbar finansiering og gode økonomiske rammer er en grunnleggende forutsetning for utvikling av kunst- og kulturfeltet. På tvers av de ulike workshopene pekte deltakerne på viktigheten av treffsikre tilskuddsordninger, samt styrket driftsstøtte som kan forventes regulert iht. prisvekst og bedre arbeidsvilkår for kunstnere. Det kom fram parallelle behov, og deltakerne argumenterte for at tilskuddsordninger kan skape incentiver til nye satsinger på feltene, gi kunstnere anledning til å hoppe på muligheter og legge til rette for nye prosjekter samtidig som etablerte prosjekter bør kunne videreutvikles. Slik sikres kvalitet, (ny-)produksjon, internasjonal posisjonering og rekruttering over tid. Det ble også tatt til orde for redusert byråkrati og forenkling av tilskuddsordningene. Forutsigbare rammevilkår ble løftet frem som avgjørende for feltets videre profesjonalisering, og for at aktørene skal kunne tilrettelegge for anstendige arbeidsvilkår og styrking av kunstnerøkonomien.

2. Tilgang til infrastruktur og egnede arenaer

Bergen kommune har gjennom forrige planperiode satset målrettet på infrastruktur og utvikling av egnede kulturarenaer. Innspillene fra feltet viser likevel at det fortsatt er stort behov for flere, varierte og mer tilgjengelige produksjons- og visningslokaler. Samtidig ble det påpekt at eksisterende bygg og ressurser kan utnyttes bedre og åpnes for flere aktører. Fysisk infrastruktur ble trukket frem som avgjørende for både produksjon, formidling, synliggjøring, meningsutvikling

og samarbeid. Det ble etterlyst en mer helhetlig by- og kulturplanlegging der kunst og kultur integreres som en sentral del av byutviklingen.

3. Gode møteplasser og styrket samhandling

Kunst- og kulturfeltet uttrykte et tydelig ønske om mer samarbeid på tvers av fagfelt, institusjoner og sektorer. Deling av ressurser, kompetanse og nettverk ble fremhevet som viktig for utviklingen. Dette krever møteplasser, insentiver og bedre koordinering. Her pekte deltakerne på at kommunen kan ta initiativ til å samle feltene, både det profesjonelle kulturlivet og amatørkulturlivet/frivilligheten, gjennom strukturerte nettverk med tydelige kontaktpunkter, jevnlig møteplasser og koordinerte samarbeidsprosjekter. Som en forlengelse av dette, ble det også pekt på Bergens rolle som motor for det vestlandske kulturlivet, og flere etterspurte større tverrregionale satsinger. Institusjonenes ansvar for det frie feltet ble fremhevet spesielt, og noen deltakere mente at kommunen kan stille større krav til at det frie feltet både inkluderes og ivaretas av byens kunst- og kulturinstitusjoner.

4. Internasjonal orientering

Det er et tydelig ønske om sterkere internasjonal deltakelse, mer mobilitet og økt synlighet for Bergen som kulturby. Feltet vil fortsette å utvikle internasjonale samarbeid og ambisiøse prosjekter, men er avhengig av strukturer og støtteordninger som legger til rette for dette. Det er behov både for forutsigbare og langsiktige støtteordninger, samt ordninger som gir rom for å kunne gripe muligheter som oppstår på kort varsel. For vekst i de kreative næringene er det behov for en robust infrastruktur som gjør det mulig å satse internasjonalt fra Bergen. Det ble etterspurt en tydeligere og mer koordinert internasjonal strategi, der kommunen legger til rette for langsiktig nettverksbygging og samarbeid.

5. Styrket synlighet og deltakelse i offentligheten

Deltakerne vektla vern om den frie kunsten og prinsippet om armlengdes avstand. De pekte også på at kunst- og kulturfeltet må være mer aktivt til stede i samfunnsdebatten. Kunst- og kulturaktører må delta, invitere og engasjere bredere – også utenfor egne arenaer. Samtidig påpektes viktigheten av sterke fagmiljøer, kunstkritikkens rolle, og den uavhengige journalistikkens verdi på dette området. Det ble uttrykt et ønske om styrket kulturjournalistikk for å sikre mangfold og kvalitet, samt motvirke «ekkokamre» og polarisering. Det ble etterlyst bedre kommunikasjonskanaler som kan bidra til å synliggjøre kulturfeltets mangfoldige tilbud til hele befolkningen. En felles plattform («kulturkalender») er noe som mange i feltet fortsatt savner.

6. Tilgjengelighet, inkludering og mangfold

Et relevant kunstfelt bygger på et mangfoldig og uavhengig ytringsrom som både speiler og utfordrer samfunnet. Byens identitet må utforskes, utfordres og nyanseres. Diskusjonene i

workshopene reflekterer et ønske fra kulturlivet om å nå flere og speile et større mangfold. Til dette arbeidet ble det etterlyst flere lavterskeltilbud, desentralisering og aktiv inkludering av nye publikumsgrupper. Kulturtilbudene må finnes i alle bydeler. Kunst og kultur skal være en tydelig del av samfunnet og bidra til demokratiske møteplasser.

7. Rekruttering og talentutvikling

Langsiktig utvikling av feltet forutsetter systematisk satsing på talentutvikling, utdanning og kompetansebygging. Deltakerne trakk fram at det må legges til rette for systematiske talentløp fra amatør- og juniornivå til profesjonelt nivå. Satsing på kunst og kultur bør styrkes i barnehage, skole og gjennom hele utdanningsløpet, og det må etableres praksisarenaer for unge samt mentorordninger i kunst- og kulturfeltet som skaper attraktive miljøer. Slik kan vi ruste feltene for fremtiden, skape idétilfang og spennende fagmiljøer som sikrer at unge kommer til eller blir værende i Bergen. Det ble pekt særlig på manglende tilbud til unge i alderen 14-18 år. Tidlig innsats legger grunnlaget for livslang samfunnsdeltakelse, og kunst- og kulturinstitusjonene bør ta rollen som døråpnere heller enn portvoktere.

8. Tydelige visjoner og en helhetlig, langsiktig strategi

Deltakerne etterlyste klare og ambisiøse kommunale planer og vyer, som staker ut en retning for Bergen, med overordnede mål, prioriteringer og virkemidler på tvers av sektorer. Deltakerne pekte på at en tydelig visjon som sier noe om hva Bergen skal være i 2036 (og videre), sikrer at tiltak, prosjekter, investeringer, samarbeid og annet bygger opp under en felles, langsiktig forståelse og retning som gir forutsigbarhet for kunst- og kulturfeltet. Dette er viktig for at Bergen skal kunne være i forkant internasjonalt.